

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Valintaesitys
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Kainuun liitto

Hankkeen julkinen nimi Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanke	
Hakemusnumero 305692	Kokouksen päivämäärä 24.9.2018
Saapumispäivämäärä 29.8.2018	Diaarinumero EURA 2014/7063/09 02 01 01/2018/Kainuu
Käsittelijä Heikki Immonen	Viranomainen Kainuun liitto
Hakijan virallinen nimi Kainuun Liitto	
Toimintalinja 1. Pk-yritystoiminnan kilpailukyky	
Erityistavoite 1.2. Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa)	
Tukimuoto Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke	
Alkamispäivämäärä 1.10.2018	Päätymispäivämäärä 31.12.2020

Hankkeen sisältö

Lentoliikenne on ollut koko historiansa ajan kasvuala: lentoliikenne on kasvanut globaalisti lähes 5% vuodessa ja sillä on ollut vahva yhteys BKT:n kehitykseen. Suomen lentoliikenteen kasvu oli viime vuonna 2017 yli 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu tuli pääasiassa Helsinki-Vantaan liikenteen kehittymisen ansiosta. Kotimaan matkustajamäärät kasvoivat 2,1 % ja kansainvälisen matkustajat 11,9 %. Voimakkainta matkustajamäärien kasvu oli Pohjois-Suomen lentoasemilla, tätä kehitystä on syytä tukea ja viedä eteenpäin. Pohjois-Suomella on hyvät kasvunäkymät mm. matkailu-, kaivos-, teknologia ja energiatoimialoilla. Kaikki edellä mainitut kasvussa olevat toimialat edellyttävät sujuvia kansainvälisiä liikenneyhteyksiä. Useiden eri tutkimusten ja saavutettavuuteen liittyvien hankkeiden yhteydessä on käynyt ilmi, että toimivat lentoliikenneyhteydet ovat elinkeinoelämän ja palveluiden kehittymisen kannalta elintärkeitä. Erityisesti matkailuala- ja vientiyritykset ovat riippuvaisia sujuvista lentoyhteyksistä. Huolimatta siitä, että tarjontaa ja suoria kansainvälisiä yhteyksiä on saatu hieman lisää, niin edelleen Pohjois-Suomi on lentoliikenteen näkökulmasta katsottuna umpikuja. Kotimaan lentoliikenne on rakennettu lähes kokonaan kulkemaan Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta, ja hyvin usein kotimaan lentojen aikataulujen yhteen sovittaminen kansainvälisten lentojen kanssa koetaan hyvin haasteelliseksi. Hyvillä jatkoyhteyksillä toimivat kotimaan lennot myydään myös nopeasti loppuun. Sesonkien aikana vähäinen kilpailu on myös johtanut kalliisiin lipun hintoihin.

Keskuskauppakamarin tekemän tutkimuksen mukaan liikenneyhteydet ovat yrityksen toiseksi tärkein kilpailukykytekijä koulutetun työvoiman jälkeen. Lentoliikenteen ja kansainvälisten lentoyhteyksien merkitys yrityksille on kasvanut viimeisen kymmenen vuoden aikana merkittävästi. Yrityksistä n. 70 % indikoi, etteivät investoi alueille, joissa ei ole sujuvia lentoyhteyksiä. Nopeat liikenneyhteydet ohjaavat merkittävästi myös yritysten sijoittumista ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuutta. Kaikilla niillä Pohjois-Suomen alueilla joilla viime vuosina on tapahtunut lentoliikenne yhteyksien ja matkustajamäärien kehittymistä, on investointien ja työpaikkojen lisääntyminen ollut merkittävää. Viime vuosina lentoliikenteen matkustajamäärät ovat lähteneet kasvuun erityisesti matkailun ansiosta, ja tätä positiivista trendiä on syytä edelleen kehittää.

Hankkeen nimi: Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanke

Kaikkien kolmen Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien strategioissa painotetaan erityisesti saavutettavuuden merkitystä yhtenä tärkeimpänä painopistealueena. Investoinnit Pohjois-Suomessa ovat lähteneet erittäin hyvin liikkeelle useilla eri toimialoilla. Käynnissä olevat suurhankkeet kuten Pyhäjoen ydinvoimala sekä suunnitteilla olevat suurhankkeet kuten Kaidi, Kemin biotuotetehdas, Kaicell Fibers Oy Paltamo ja Boreal Bioref Kemijärvi tulevat tarvitsemaan nopeita kansainvälisiä yhteyksiä. On myös otettava huomioon Oulussa sijaitsevat korkean teknologian klusterit, erityisesti informaatioteknologiaan liittyen, tutkimusinfrastruktuuri, vahva monitieteinen Oulun yliopisto ja muut monipuoliset tutkimus- ja koulutuslaitokset, monipuolinen yritys-kanta ja aktiivinen start up-yritysten syntyvyys. Elektroniikka- ja informaatioklusteri sekä elektroniikan valmistus kuin myös ohjelmistotoiminta- ja tietopalvelut ovat vahvistaneet toimintaansa etenkin Oulun ja Kajaanin alueilla.

Myös matkailualalla panostetaan lähivuosina voimakkaasti majoituskapasiteetin ja palveluiden lisäämiseen sekä ympärivuotisuuden kehittämiseen. Erityisesti olemassa olevien sesonkien pidentäminen ja erityisesti kesän saavutettavuuden parantaminen ovat nyt vahvasti esillä. Olemassa olevalle kapasiteetille ja palveluille tarvitaan lisää kysyntää. Lentokapasiteetin vähäinen tarjonta huhtikuussa, keskikesällä ja alkusyksystä nostaa usein myös lentolippujen hintoja. Lentojen vähäinen tarjonta näillä ajankohdilla nähdään merkittävänä esteenä Pohjois-Suomen matkailun kehitykselle ja uusien investointien saamiselle alueelle. Pohjois-Suomessa tarvitaan ympärivuotisia hinnaltaan kilpailukykyisiä kotimaan lentoyhteyksiä, jotka kytkeytyvät hyvin Helsinki-Vantaan kansainvälisiin yhteyksiin. Tarvitaan myös lisää suoria kansainvälisiä yhteyksiä muihinkin lentoliikenteen solmukohtiin kuin Helsinkiin. Arktisella alueella tarvitaan myös parempia sisäisiä lentoyhteyksiä.

Lentoyhtiöiden liiketoimintamalleissa on viime vuosien aikana tapahtunut myös paljon muutoksia. Markkinat ovat jakautuneet verkostolentoyhtiöiden, alueellisten lentoyhtiöiden, halpalentoyhtiöiden, hybridi-yhtiöiden ja charter – tilauslentoliikenne-yhtiöiden kesken. Pohjois-Suomen lentoasemien vaikutusalueilla tarvitaan lisää ajantasaista tietoa ja osaamista lentoliikenteessä operoivien toimijoiden toimintaperiaatteista. Pohjois-Suomen kehitysmahdollisuuksien näkökulmasta kansainvälisen saavutettavuuden parantaminen on oleellista. Erityisesti kansainvälinen matkailu ja sen kehittyminen vahvana palvelualana on ollut tukemassa rakennemuutoksesta selviytymistä. Monipuoliset kansainväliset lentoyhteydet ovat perusedellytys yritysten kohdemarkkinoiden laajenemiselle, ja on koko Suomen kansantalouden kannalta tärkeää että kehitämme maakuntien vientiedellytyksiä ja yritysten kilpailukykyä tällä kustannustehokkaalla liikennemuodolla.

☐ Hankkeen toiminta kohdistuu yhden maakunnan alueelle	☒ Hankkeen toiminta kohdistuu usean maakunnan alueelle	☐ Hankkeen toiminta on valtakunnallista
Maakunnat Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa		
Seutukunnat Kajaanin, Haapavesi-Siikalatvan, Itä-Lapin, Kehys-Kainuun, Kemi-Tornion, Koillismaan, Nivala-Haapajärven, Oulun, Oulunkaaren, Pohjois-Lapin, Raahen, Rovaniemen, Torniolaakson, Tunturi-Lapin, Ylivieskan		
Kunnat Alavieska, Haapajärvi, Haapavesi, Enontekiö, Hailuoto, Hyrynsalmi, Ii, Inari, Kajaani, Kalajoki, Kemi, Kemijärvi, Kempele, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Kuhmo, Kuusamo, Kärsämäki, Liminka, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Muonio, Nivala, Oulainen, Paltamo, Oulu, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Pudasjärvi, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahen, Ranua, Reisjärvi, Ristijärvi, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Sievi, Siikajoki, Simo, Siikalatva, Sodankylä, Suomussalmi, Sotkamo, Taivalkoski, Tyrnävä, Tervola, Tornio, Utajärvi, Utsjoki, Vaala, Ylitornio, Ylivieska		

Lisätietoja hakemuksesta

Hankkeen tarkoituksena on edistää alueiden vetovoimaisuutta ja saavutettavuutta tiiviissä yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin alueiden lentoliikenteen keskeisten toimijoiden ja käynnissä olevien hankkeiden kanssa. Hanketta on valmisteltu yhdessä Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin liiton edustajien kanssa. Kansallisella tasolla hanke tekee tiivistä yhteistyötä Visit Finlandin, Finnairin ja Finavian kanssa, sillä kansainvälisen matkailun kasvu ja kehitys on avainasemassa pohjoisten lentoasemien toiminnan kehittämiseen.

Hankkeen nimi: Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanke

Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020–hanke pohjautuu Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategian, Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämishankkeen sekä Lapin saavutettavuuden kattohankkeen esiin nostamiin kehittämiskohteisiin. Hankkeen toteuttaminen on alueen maakuntahallitusten tahtotila.

Hankkeen pääasiallisena tavoitteena on kehittää Pohjois-Suomen kansainvälistä saavutettavuutta elinkeinoelämän näkökulmasta. Vahvistaa alueiden tahtotilaa lentoliikenteen kehittämisessä sekä etsiä uusia yhteistyömalleja maakuntien sisällä ja maakuntien välillä. Lisäksi pyritään kehittämään alueiden ja Visit Finlandin kanssa tehtävää yhteistyötä saavutettavuuden näkökulmasta. Visit Finland on ollut aktiivisesti mukana avaamassa ovia ja auttamassa alueita saamaan lisää asiakkaita sekä edesauttanut lentoyhtiöitä lisäämään kapasiteettia ja uusia suoria reitti yhteyksiä alueellisille lentoasemille.

Tavoitteena on myös tehdä yhteistyötä Finavian kanssa. Nostaa esille hankealueen lentoasemien investointitarpeita ja kehittämiskohteita, jotta hyvä palvelullinen taso säilyy lentoasemilla myös pitemmällä aikavälillä. Tätä kautta kehitetään Pohjois-Suomen lentoasemapaikkakuntien ja lentoliikenteessä operoivien toimijoiden välistä yhteistyötä, sekä lisätä alueilla toimivien yritysten ja toimijoiden ymmärrystä lentoyhtiöiden toimintaperiaatteista.

Hankkeen konkreettisina toimenpiteinä järjestetään tilaisuuksia, joissa alueiden yritykset ja lentoliikenteessä toimivat operaattorit kohtaavat.

- Pyritään aktiivisesti etsimään niitä lentoyhtiöitä, joiden liiketoimintamalli soveltuu alueiden tarpeisiin.
- Järjestetään työpajoja, joissa käydään läpi niitä asioita joita alueilla täytyy kehittää, jotta lento-operaattorit kiinnostuvat alueesta.
- Selvitetään mahdollisuuksia järjestää Routes-tapahtuma Pohjois-Suomessa.
- Lentoyhtiöiden edustajille järjestetään tutustumismatkoja, joissa esitellään matkailun ja Pohjois-Suomen muun elinkeinoelämän tarjoamia mahdollisuuksia.
- Hanke tekee paikallisten myynti- ja markkinointiorganisaatioiden kanssa yhteistyötä uusien operaattoreiden houkuttelemiseksi avaamaan yhteyksiä Pohjois-Suomeen.
- Hanke järjestää yhteistyössä lentoliikenteeseen vaikuttavien tahojen kuten Visit Finlandin ja Finavian kanssa saavutettavuutta koskevia tilaisuuksia hankealueella.
- Hanke osallistuu aktiivisesti aluetyöryhmä työskentelyyn ja tekee kokouksiin ajankohtaista taustoittavaa materiaalia ja informoi kokouksia lentoliikenteeseen liittyvistä ajankohtaisista asioista.
- Hanke järjestää tilaisuuksia, joissa tutustutaan erilaisiin lentoyhtiöiden liiketoimintamalleihin.
- Hanke järjestää tilaisuuksia, joissa on mukana lentoyhtiöiden markkinointi, hinnoittelu ja liikennesuunnittelun edustajia.

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Kustannukset	Yhteensä €	Rahoitus	Yhteensä €	Osuus nettokustannuksista (%)
1 Palkkakustannukset	274 000	1 Haettava EAKR- ja valtion rahoitus	318 571	70,00
2 Ostopalvelut	80 000	2 Kuntien rahoitus	136 529	30,00
3 Matkakustannukset	60 000	3 Muu julkinen rahoitus	0	0,00
4 Kone- ja laiteinvestoinnit	0	4 Yksityinen rahoitus	0	0,00
5 Rakennukset ja maa-alueet	0			
6 Muut kustannukset	0			
7 Flat rate	41 100			
Kustannukset yhteensä	455 100	Rahoitus yhteensä	455 100	100,00
8 Tulot	0			
Nettokustannukset yhteensä	455 100			

Kustannusarvio yhteensä	455 100	Rahoitussuunnitelma yhteensä	455 100
--------------------------------	----------------	-------------------------------------	----------------

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hankkeen pääasiallisena tavoitteena on kehittää alueiden saavutettavuutta, jolla on suuri vaikutus matkailun, teollisuuden ja pk-yritysten toimintaedellytysten parantamiseen Pohjois-Suomessa. Hankkeen painopistealueena on lisätä lentoliikenne osaamista alueilla sekä lisätä ymmärrystä lentoliikenteen merkityksestä elinkeinoelämälle sekä linkittää alueita tekemään entistä tiiviimpään yhteistyötä lentoyhtiöiden ja kansallisten organisaatioiden kuten Visit Finlandin ja Finavian kanssa. Tällä tavalla alueille luodaan uudenlaista asiantuntemusta sekä osaamista.

Hankkeessa kehitetään entistä toimivampaa yhteistyömallia alueiden ja lentoliikenteessä operoivien toimijoiden välille sekä alueiden kesken. Alueilla pidettäviin tilaisuuksiin ja keskusteluihin pyritään saamaan mukaan tiiviimmin liikennesuunnittelusta, hinnoittelusta sekä myynnistä ja markkinoinnista vastaavia asiantuntijoita lentoliikenteen parissa toimivista yrityksistä.

Hanke on ylimatekunnallinen ja se toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Kainuun, Pohjois-Pohjanmaa ja Lapin alueiden lentoliikenteen keskeisten toimijoiden kanssa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 455 100 €, josta EAKR ja valtion osuus on 318 571 € (70 %). Hankkeen hakijan oma- ja ulkopuolinen kuntarahoitusosuus on 136 529 € (30 %). Kuntarahoituksesta vastaavat kokonaisuudessaan Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntien liitot. Hankkeen rahoitussuunnitelma (EAKR ja valtion osuus) on laskettu maakuntakohtaisesti asukasluvun suhteessa.

Rahoittajan esitys

Rahoittajan esitys

Hakemus esitetään hyväksyttäväksi Hakemus esitetään hylättäväksi

Ratkaisun mahdolliset perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020–hanke pohjautuu Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategian, Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämishankkeen sekä Lapin saavutettavuuden kattohankkeen esiin nostamiin kehittämiskohteisiin.

Kainuun maakuntaohjelman 2018-2021 mukaisen luokituksen osalta hanke tukee kohtaa 1. elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä. Hanke tukee edelleen kohtaa 1.1.1 yritysten kasvun tukeminen; Kainuun elinkeinojen kärkien kasvun, uudistumisen ja kansainvälistymisen tukeminen ja investointien lisääminen erityisesti matkailun kehittymisen ja teollisuuden osalta. Maakuntaohjelman 2018-2021 mukaisesti Kainuun vahvuuksiin liittyvät kärkialat ovat matkailu, teknologiateollisuus, biotalous ja kestävä kaivannaisala. Kärkitoimialoilla on Kainuussa suurin kasvupotentiaali. Kärjet ovat vientialoja, koska Kainuun taloudellisesti kestävä kehitys edellyttää viennin vahvistamista ja kansainvälistymistä. Monipuoliset kansainväliset lentoyhteydet ovat perusedellytys yritysten kohdemarkkinoiden laajenemiselle.

Hanke on Kestävää kasvua ja työtä Suomen rakennerahasto-ohjelman, toimintalinja 1. Pk-yritystoiminnan kilpailukyky mukainen. Hanke tukee erityistavoitetta 1.2 Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa).